

Valga maakonnas, Tõrva vallas, Soontaga külas, Aakre metskond 132 maaüksusel (katastritunnus 82401:001:0209) riigimetsa kvartali AA122 eraldistel 1 ja 2 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) volitatud esindaja Rein Kuke poolt 28.05.2025 ja 11.06.2025 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhitmissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Valga maakonnas, Tõrva vallas, Soontaga külas, Aakre metskond 132 maaüksusel riigimetsa kvartali AA122 kinnistu eraldistel 1 ja 2 kavandatud lageraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2. Kavandatud raie registreerimisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1 Kavandaval raietel ei ole Sauniku oja seisundile olulist negatiivset mõju, kui raietöödel Sauniku oja veekaitsevööndis (mis on põhikaardile kantud veekogu piirist 10 meetrit) puistud osaliselt säilivad, alusmetsa ja põõsarinnet ei eemaldata, raidmeid veekogusse ja veekaitsevööndisse ei jäeta, veekogust läbi ei sõideta, roopaid ei tekitata ning mootorsõidukitega kaldaid ei kahjustata.

1.2. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. RMK volitatud esindaja Rein Kukk esitas 28.05.2025 ja 11.06.2025 Keskkonnaametile metsateatistid nr 50001133950 ja 50001136994 kvartali AA122 eraldistel 1 ja 2 lageraie teostamiseks. Raie on kavandatud vastavalt 1,24 ha ja 1,18 ha suurustel aladel, kavandatud raiemaht kokku on 630 tm.

Kavandatud lageraie alaga piirneb Soontaga-Sauniku loodusala, Soontaga looduskaitseala Niguri sihtkaitsevöönd ja Sauniku oja hoiuala.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22,

§ 11 lõige 2³). Eelhinnang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Lageraie on kavandatud 2,42 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht 630 tm. Lageraie korral raiutakse uuendamisele kuulavas metsas ühe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud seemne- ja säiliku puud, mis jäetakse langile elustiku mitmekesisuse tagamiseks ja loodusliku uuenemise protsessi kiirendamiseks.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Aakre metskond 132 kinnistu asub Valga maakonnas Tõrva vallas Soontaga külas. Kavandatud raie jääb alale, kus kehtib 2024. aastal kehtestatud Tõrva valla üldplaneering, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud lageraie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja¹ §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietöödel saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Lageraiet kavandatakse Valga maakonnas Tõrva vallas Soontaga külas Aakre metskond 132 maaüksusel kvartalil AA122 eraldistel 1 ja 2. Kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspriirkonnas. Mõjualas (30 m) ei ole registreeritud teisi kehtivad metsateatise ega kavandatavaid raieid. Raiega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raialal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala eraldised asuvad jänesekapsa kasvukohatüübis. Eraldisel 1 kasvab raieküps haava enamusega puistu ning eraldisel 2 raieküps männienamusega puistu.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus kavandatavad raied läbi viiakse. Raielankidega piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raieid kavandatakse metsamaastikus, aladel ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kavandatud raieala eraldised 1 ja 2 piirnevad Soontaga-Sauniku loodusala ja Soontaga looduskaitseala Niguri sihtkaitsevööndiga ja Sauniku oja hoiualaga. Soontaga looduskaitseala kaitse-eesmärgid on loetletud „Soontaga looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskirjas“.² Tingimused metsa majandamisele on sätestatud kaitse-eeskirjas. Sauniku oja hoiuala kaitse- eesmärgid on loetletud „Hoiualade kaitse alla võtmine Valga maakonnas“³

Soontaga looduskaitseala ja Sauniku oja hoiuala hõlmavad täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvat Soontaga-Sauniku loodusala.

Kavandatud lageraie eraldisel 2 piirneb loodusdirektiivi elupaigatüübiga vanad loodusmetsad (9010*).

Lisaks piirneb kavandatud lageraie eraldisel 2 II kategooria kaitsealuse linnuliigi metsise elupaigaga (kanade sigimisala).

Kavandatud raiealad asuvad osaliselt Sauniku oja kaldapiiranguvööndis ja veekaitsevööndis.

Kultuuriväärtusi raiealal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöörduvus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava lageraie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi- kavandatav raieala eraldistel 1 ja 2 jäävad osaliselt Sauniku oja kaldapiiranguvööndisse ja veekaitsevööndisse. Kui raiete tegemisel Sauniku oja veekaitsevööndis puistatud osaliselt säilivad, alusmetsa ja põõsarinnet ei eemaldata, raidmeid ei jäeta veekogusse ja veekaitsevööndisse, veekogust läbi ei sõideta, roopaid ei tekitata ning mootorsõidukitega kaldaid ei kahjustata, siis kavandaval raiel ei ole veekogule olulist negatiivset mõju.

Välisõhk ja kliima- kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- kavandatud raie ei mõjuta maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

² Vabariigi Valitsuse määrus nr 178. <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072023176>

³ Vabariigi Valitsuse määrus nr 311. <https://www.riigiteataja.ee/akt/970876?leiaKehtiv>

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- Raialal ei ole neid elemente ja kavandatud raie neid ei mõjuta. Raie on kavandatud 2,42 ha suurusel alal, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskorrumus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordne lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raie on kavandatud Soontaga-Sauniku loodusala mõjualas. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhindangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Soontaga looduskaitseala, Sauniku oja hoiuala ega Soontaga-Sauniku loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi järgi tuleb elupaikade halvenemisenähtude käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatava lageraiega raiutakse Soontaga- Sauniku loodusala piirneval alal uuendamisele kuuluvas metsas kõik puud, välja arvatud seemne- ja säilikpuud.

Eesti looduse infosüsteemi andmetel piirneb eraldi 2 kavandatav raieala Soontaga-Sauniku loodusala kaitse-eesmärgiks oleva loodusdirektiivi metsaelupaigatüübiga vanad loodusemetsad (9010*). Metsaelupaigatüübis raiet ei kavandata. Elupaigatüübiga piirneva lageraie tõttu võib tekkida elupaigatüübi servas küll tormimurdu, kuid servaalal esinev tormimurd ei mõjuta oluliselt 15,06 ha suurusel alal paiknevat elupaigatüübi seisundit. Eeltoodut arvestades kavandatav raie ei kahjusta piirneval alal asuva nimetatud metsaelupaigatüübi seisundit ning seega ei mõjuta kavandatud raie oluliselt Soontaga-Sauniku loodusala kaitse-eesmärke.

Kavandatud lageraie alal ega selle mõjualas ei ole muid Soontaga-Sauniku loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid väärtusi, seega ei ole kavandatud ulatuses lageraie olulise negatiivse mõjuga loodusväärtustele. Raietegevus Soontaga-Sauniku loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud ala terviklikkust ei kahjusta.

Raieala jääb jänesekapsa kasvukohatüüpi, kus raietöö külmunud või kuivalt pinnaselt on võimalik teostada ilma suuremate pinnasekahjustusteta. Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2006 määrusega nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Kavandatud lageraie alaga piirneb Soontaga looduskaitseala Niguri sihtkaitsevöönd ning Sauniku oja hoiuala. Mõju looduskaitseala kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Soontaga-Sauniku loodusala kaitse-eesmärkidega, on käsitletud p 3.3.1.2.

Kavandatav lageraie eraldisel 2 piirneb Purtsi metsise elupaiga kanade sigimisalaga. Metsise kaitse on Sauniku looduskaitseala kaitse-eesmärgiks. Piirneval alal asuva metsise elupaigakompleksi kogupindala on 1088,01 ha. 2,42 ha suurune lageraie metsise kanade sigimisalaga piirneval alal väljaspool elupaiga ala ei mõjuta negatiivselt antud metsise elupaigakompleksi seisundit.

Kavandatud raiealal ja selle mõjualas ei ole muid Soontaga looduskaitseala ega Sauniku oja hoiuala kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi ja kavandatud raie ei mõjuta ebasoodsalt Soontaga looduskaitseala ega Sauniku oja hoiuala kaitse-eesmärke.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas üldplaneeringuga, Soontaga looduskaitseala kaitse-eeskirjaga, määrusega „Hoiualade kaitse alla võtmine Valga maakonnas“, looduskaitse- ja metsaseadusega, eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Kavandatud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kavandatud lageraiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana looduskaitseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Soontaga-Sauniku loodusalale, mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitseõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Diana Babina

Metsahoiu vanemspetsialist

Metsaosakond